

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ เมืองสมุทรสาคร จังหวัด สมุทรสาคร
ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายศักดิ์สิทธิ์ เกาเล็ก
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๖๕ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
โทรศัพท์ : ๐๙๙-๑๕๙๗๘๘๔ Facebook : ศักดิ์สิทธิ์ เกาเล็ก Line : ๐๙๙-๑๕๙๗๘๘๔
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๒๗
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา : มัธยมศึกษาปีที่ ๓
สถานบันการศึกษา : โรงเรียนบ้านอ้อมโรงหีบ
คณะ/สาขาวิชา-.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ : ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก มะขามเทศ

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้มะขามเทศฝักโต ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งดำเนินงานโดยนายศักดิ์สิทธิ์ เกาเล็ก เกษตรกรต้นแบบผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการปลูกและจัดการมะขามเทศฝักโต แปลงแห่งนี้ถูกพัฒนาให้เป็น แหล่งเรียนรู้ต้นแบบ โดยใช้พื้นที่จริงในการสาธิตเทคนิคการปลูก ดูแล และตัดแต่งกิ่ง รวมถึงการบริหารจัดการปุ๋ย น้ำ และศัตรูพืชอย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ฝักยาว รสชาติดี ตรงตามความต้องการของตลาด นอกจากนี้ ยังมีการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กัน อาทิ การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ การควบคุมโรคแบบชีวภาพ และการจัดการน้ำแบบประหยัด เกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้ามาศึกษา เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และทดลองปฏิบัติจริง พร้อมคำแนะนำจากเจ้าของแปลงผู้ มีประสบการณ์โดยตรง ถือเป็นพื้นที่ต้นแบบที่ส่งเสริมให้เกษตรกรในชุมชนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน

แปลงเรียนรู้มะขามเทศฝักโต

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การบริหารจัดการสวนให้ปลอดภัยจากสารเคมี

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตปุ๋ยหมัก

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ เทคนิคการผสมเกสรมะขามเทศ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง
ปลุกพืชทนน้ำเค็ม เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน....๑....หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร เทคนิคการดูแลมะขามเทศให้สมบูรณ์

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน-..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน-..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร “เทคนิคการดูแลมะขามเทศให้สมบูรณ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์จากเกษตรกรต้นแบบ ด้านการปลูกและดูแลมะขามเทศฝักโต ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่และผู้สนใจ

๒. เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะด้านการจัดการแปลงปลูกมะขามเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การเตรียมดิน การบำรุงรักษา จนถึงการเก็บเกี่ยว

๓. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถผลิตมะขามเทศฝักโตที่มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาด และเพิ่มรายได้อย่างยั่งยืน

๔. เพื่อสร้างต้นแบบการเรียนรู้ที่น่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ร่วมกันอย่างเหมาะสม

๕. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการผลิตมะขามเทศในระดับชุมชนและอำเภอ

กิจกรรมในหลักสูตร แบ่งเป็น ๕ ด้านดังนี้

๑. การเตรียมพื้นที่และการปลูกมะขามเทศ ความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์และลักษณะเด่นของมะขามเทศฝักโต วิธีเตรียมดิน/การขุดหลุมปลูก/ระยะปลูกที่เหมาะสม การปลูกและการปักไม้ค้ำต้น เทคนิคการปลูกเพื่อเร่งการเติบโต

๒. การบำรุงดูแลต้นมะขามเทศ การให้น้ำที่เหมาะสมในแต่ละช่วง การใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี การบำรุงต้นก่อนออกดอกและช่วงติดฝัก การใช้ธาตุอาหารเสริม เช่น แคลเซียม-โบรอน

๓. การตัดแต่งกิ่งและควบคุมทรงพุ่ม การตัดแต่งกิ่งเพื่อกระตุ้นการแตกยอดใหม่ การควบคุมแสงแดดและอากาศถ่ายเท การป้องกันโรคแมลงด้วยวิธีเชิงป้องกัน ฝักปฏิบัติการตัดแต่งกิ่งในแปลงจริง

๔. การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การสำรวจและเฝ้าระวังศัตรูพืชที่พบบ่อย การใช้ชีวภัณฑ์ เช่น บีที ไตรโคเดอร์มา การทำน้ำหมักสมุนไพรและการพ่นป้องกัน ฝักสาธิตการผสมน้ำหมักและการพ่นสารชีวภาพ

๕. การเก็บเกี่ยวและการตลาด สังเกตความพร้อมของฝักก่อนเก็บเกี่ยว วิธีการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง ลดการชำخองฝัก แนวทางการคัดแยก แพ็ค และจำหน่าย ช่องทางการตลาดและแนวโน้มความต้องการของตลาด

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ มีดังนี้

๑. บรรยายแบบมีส่วนร่วม และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อธิบายเนื้อหาโดยใช้ภาษาง่าย ถาม-ตอบระหว่างบรรยายเพื่อดึงความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมแชร์ประสบการณ์หรือปัญหาที่เคยเจอ ช่วยกันหาวิธีแก้ หรือแลกเปลี่ยนแนวทางการจัดการ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

๒. การสาธิต โดยเกษตรกรต้นแบบลงมือสาธิตในแปลงจริง เช่น การตัดแต่งกิ่ง การผสมปุ๋ยหมัก การพ่นน้ำหมักสมุนไพร ใช้เครื่องมือจริง พร้อมอธิบายอย่างชัดเจนทุกขั้นตอน

๓. การฝึกปฏิบัติ โดยให้ผู้เข้าร่วมทดลองทำด้วยตนเองในแต่ละฐาน เช่น ฝึกตัดแต่งกิ่ง ผสมปุ๋ย อินทรีย์ พ่นน้ำหมักสมุนไพร ช่วยให้จำได้แม่นยำ และสามารถนำไปทำได้เอง

โดยมุ่งเน้น “เรียนรู้จากการลงมือทำ” และ “แลกเปลี่ยนประสบการณ์” มากกว่าการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว เพื่อผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

นายกศิดีสิทธิ์ เกาเล็ก เป็นเกษตรกรต้นแบบประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีความรู้และประสบการณ์ด้านการปลูกและจัดการมะขามเทศฝักโต และเป็นตัวแทนภาคประชาชน/เกษตรกรต้นแบบ

๑. เข้าร่วมประชุมวางแผนเชิงนโยบาย เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังนโยบายจากกระทรวงเกษตรฯ และร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดยุทธศาสตร์จังหวัด โดยเสนอประเด็นที่สอดคล้องกับสภาพจริงของเกษตรกรในพื้นที่ ได้แก่ ปัญหาการตลาดผลผลิต ความจำเป็นด้านองค์ความรู้เฉพาะพืช ความต้องการเครื่องมือสนับสนุนแปลงเรียนรู้

๒. เป็นตัวแทนภาคประชาชนในการจัดทำแผนระดับอำเภอ ในเวทีจัดทำแผนราย ศพก. นายกศิดีสิทธิ์มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ ได้แก่ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร สภาพแวดล้อมการผลิต ศักยภาพของแปลงเรียนรู้ พร้อมทั้งเสนอรูปแบบกิจกรรมที่ควรดำเนินการจริง และเหมาะสมกับท้องถิ่น เช่น ฐานเรียนรู้เรื่องการจัดการฝักมะขามเทศให้สมบูรณ์

๓. เชื่อมโยงภาคปฏิบัติกับภาคนโยบาย การนำข้อเสนอจากเกษตรกรในพื้นที่ไปสื่อสารกับคณะกรรมการระดับจังหวัด รวมถึงรับแนวทางจากจังหวัดกลับมาปรับแผนให้สอดคล้องกับทิศทางนโยบาย

๔. เสนอ/ทดลองนวัตกรรมหรือกิจกรรมต้นแบบ ในบางกิจกรรม นายกศิดีสิทธิ์เสนอให้ใช้พื้นที่แปลงของตนเองเป็น “พื้นที่ทดลองกิจกรรมนาร่อง” เช่น การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมแมลงในมะขามเทศ การพัฒนาฐานการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน

นายกศิดีสิทธิ์ เกาเล็ก ทำหน้าที่เป็น “สะพานเชื่อม” ระหว่างเกษตรกรระดับพื้นที่กับการวางแผนเชิงนโยบายระดับจังหวัด โดยการมีส่วนร่วมช่วยให้แผนปฏิบัติการบูรณาการมีความสอดคล้องกับสภาพจริง นำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรและ ศพก.อย่างมีประสิทธิภาพ

ร่วมประชุมเพื่อรับฟังนโยบายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.

๑. แนวทางการจัดทำแผนฯ

การจัดทำแผนราย ศพก. เป็นกระบวนการสำคัญในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ให้มีความสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ และนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีขั้นตอนหลัก ดังนี้

- การประชุมหารือเบื้องต้น ระหว่างสำนักงานเกษตรอำเภอ ศพก. และเกษตรกรต้นแบบ เพื่อทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

- การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ เช่น สภาพแวดล้อม ปัญหาการผลิต สินค้าเกษตรเป้าหมาย และศักยภาพของ ศพก.

- การระดมความคิดเห็น จากภาคีเครือข่าย เช่น หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรฯ อปท. วิชากิจชุมชน โรงเรียน ชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ

- การจัดทำแผนปฏิบัติการ ที่ประกอบด้วยกิจกรรมเป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ

- การรับรองและเผยแพร่แผนฯ พร้อมนำไปใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมในปีงบประมาณนั้น ๆ

๒. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ

- สำนักงานเกษตรอำเภอ (ฝ่ายเลขานุการ/ผู้ประสานงานหลัก)

- คณะกรรมการ ศพก. (เกษตรกรต้นแบบ ผู้จัดการแปลงเรียนรู้)

- หน่วยงานบูรณาการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมปศุสัตว์

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

- ภาคประชาชน/วิชากิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงแบนดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมของเกษตรกรต้นแบบเริ่มจากความตระหนักถึงปัญหาในการผลิตที่เคยประสบ ได้แก่ ต้นทุนสูง ผลผลิตไม่แน่นอน รายได้ไม่เพียงพอ อีกทั้งยังเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนไป จึงเริ่มมองหาแนวทางใหม่ในการพัฒนาการเกษตรของตนเองให้มีความยั่งยืน การได้เข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการ และเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เช่น การวิเคราะห์ดิน การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการแปลง ทำให้เกิดความมั่นใจว่าสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการเกษตรให้ดีขึ้นได้ จึงเริ่มต้นทดลองและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเห็นผลสำเร็จที่ชัดเจน

ทั้งในด้านคุณภาพผลผลิต รายได้ที่เพิ่มขึ้น และลดต้นทุนการผลิต จนกลายเป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ได้
เดินตามแนวทางเดียวกัน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำ
เทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ต้นทุนการผลิตสูง ทั้งในด้านปุ๋ย ยาเมล็ดพันธุ์ และแรงงาน แต่ผลผลิตที่ได้กลับไม่คุ้มค่า
- ผลผลิตไม่แน่นอน จากปัจจัยภายนอก เช่น ภัยแล้ง ฝนตกไม่ตามฤดู หรือโรคและแมลงระบาด
- ขาดข้อมูลในการตัดสินใจ เช่น ไม่ทราบค่าความเหมาะสมของดิน หรือความต้องการของตลาด
- แรงงานขาดแคลนและสูงวัยลง ทำให้ต้องหาแนวทางที่ช่วยลดภาระและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
- แรงกดดันจากการแข่งขันทางการตลาด ที่ต้องเน้นคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยของผลผลิต

จากปัญหาเหล่านี้ จึงเริ่มนำ “หลักวิชาการ” เช่น การวิเคราะห์ดินและน้ำ การวางแผนปลูกพืชที่เหมาะสม และ
“เทคโนโลยี” ได้แก่ แอปพลิเคชันติดตามสภาพอากาศ และเครื่องจักรกลเกษตร มาปรับใช้ในแปลงของตนเอง
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ จนสามารถพัฒนานตนเองเป็นต้นแบบในพื้นที่ได้
อย่างยั่งยืน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้
ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม
การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช
การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

เกษตรกรต้นแบบในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้ประยุกต์ใช้หลักวิชาการ
และเทคโนโลยีการเกษตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย
และยั่งยืน โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

- การจัดการดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการ วิเคราะห์ดินและน้ำ เพื่อปรับปรุงความ
เหมาะสมของพื้นที่สำหรับการปลูกพืช
- การลดต้นทุนการผลิต ด้วยการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ จากวัสดุเหลือใช้ในฟาร์ม เช่น เศษพืช ฟางข้าว
และมูลสัตว์ โดยใช้จุลินทรีย์เร่งการย่อยสลาย ทำให้ได้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพดี ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี และใช้เทคนิคการ ปลูก
พืชแบบผสมผสาน เพื่อสร้างรายได้หมุนเวียนและรักษาสมดุลในระบบนิเวศของแปลง
- การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) โดยหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีโดย บริหารจัดการสวนให้
ปลอดภัย ได้แก่ การตัดแต่งกิ่งอย่างสม่ำเสมอ การกำจัดวัชพืช การใช้สมุนไพรและสารสกัดธรรมชาติในป้องกันศัตรูพืช
- ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและไม้ดอก เช่น ตะไคร้หอม ดาวเรือง เพื่อไล่แมลงศัตรูพืช
- เทคนิคการเพิ่มผลผลิตเฉพาะด้านในการปลูกมะขามเทศ ได้แก่ เทคนิคการผสมเกสรมะขามเทศ
ซึ่งช่วยให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และติดฝักสม่ำเสมอ
- เลือกพันธุ์ที่เหมาะสมและใช้การตัดแต่งกิ่งอย่างมีทิศทาง เพื่อเปิดรับแสงแดดและควบคุมทรงพุ่ม

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
เกษตรกรต้นแบบได้ดำเนินการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรในแปลงเรียนรู้
และฐานเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน โดยมีกระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

(๑) ศึกษาข้อมูลและเรียนรู้จากแหล่งความรู้ เริ่มจากเข้าร่วมอบรมและศึกษาดูงานจากหน่วยงาน
ภาครัฐ และกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ เพื่อทำความเข้าใจหลักวิชาการและแนวทางเทคโนโลยีที่เหมาะสม
กับพื้นที่

(๒) สำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง ตรวจสอบลักษณะของดิน น้ำ สภาพ
ภูมิอากาศ ความพร้อมด้านแรงงาน และศักยภาพของแปลงปลูก เพื่อวางแผนการปรับใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม
เช่น วิเคราะห์ดินก่อนปลูก ตรวจสอบความเหมาะสมของพืชต่อฤดูกาล

(๓) วางแผนการปรับใช้เทคโนโลยี กำหนดกิจกรรมที่ต้องการพัฒนา คือ การเพิ่มผลผลิต การลด
ต้นทุน การควบคุมศัตรูพืช โดยเลือกใช้เทคโนโลยีหรือแนวทางที่ตอบโจทย์ ได้แก่ ผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ ทดลองใช้
เทคนิคการผสมเกสรมะขามเทศ

(๔) ดำเนินการทดลองและปรับใช้ในพื้นที่จริง โดยเริ่มจากการทดลองในพื้นที่ขนาดเล็กก่อน แล้วเก็บ
ข้อมูลผลลัพธ์ เช่น ปริมาณผลผลิต ต้นทุนต่อหน่วย การตอบสนองของพืช จากนั้นค่อยขยายผลในแปลงใหญ่

(๕) ติดตามผลและประเมินความสำเร็จ บันทึกข้อมูลด้านผลผลิต รายได้ คุณภาพของผลผลิต ต้นทุน
และปัญหาที่พบ เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในรอบการผลิตต่อไป

(๖) ถ่ายทอดความรู้และขยายผลสู่ชุมชน จัดทำเป็นแปลงเรียนรู้หรือฐานเรียนรู้ใน ศพก. เปิดให้
เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ พร้อมสาธิตการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมจริงในแปลง ได้แก่ การผลิตปุ๋ย
หมักจากวัสดุในพื้นที่ การตัดแต่งกิ่งเพื่อป้องกันโรค การผสมเกสรแบบควบคุมในมะขามเทศเพื่อเพิ่มคุณภาพ
ผลผลิต

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่าง
ละเอียด)

เกษตรกรต้นแบบในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้ดำเนินการทำ
เกษตรโดยใช้หลักวิชาการที่ชัดเจน มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การผลิตมีประสิทธิภาพสูงสุดและยั่งยืน โดย
สามารถอธิบายขั้นตอนหลักได้ดังนี้

- การเลือกพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ ประเมินสภาพพื้นที่ เช่น ความชื้น ระดับน้ำฝน ความ
รุนแรงของโรคแมลง และฤดูปลูก ใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ เช่น ทนแล้ง ทนน้ำท่วมฉับพลัน หรือเหมาะ
กับฤดูฝน/ฤดูแล้ง โดยมะขามเทศ จะเลือกพันธุ์ที่เป็นที่นิยมในผู้บริโภค รสชาติดี ดูแลง่าย และติดฝักตก

- การจัดการหลังปลูกด้วยหลักวิชาการ ใช้ปุ๋ยเสริมในช่วงการเจริญเติบโต เช่น ปุ๋ยไนโตรเจน
ในช่วงต้น ปุ๋ยโพแทสเซียมในช่วงออกดอก ตัดแต่งกิ่งเพื่อควบคุมทรงพุ่ม ลดการเกิดโรค และเพิ่มแสงส่องถึง
ใช้ระบบให้น้ำที่เหมาะสม เช่น น้ำหยด หรือสปริงเกลอร์ ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ หากพบแมลงหรือโรคระบาด
ใช้สารชีวภัณฑ์หรือสารสกัดจากพืชในการควบคุมแทนการใช้สารเคมี

ผลที่ได้ คือ ผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้น ต้นทุนลดลง เพราะใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ พืชแข็งแรง
ต้านทานโรค สิ่งแวดล้อมดีขึ้นจากการลดการใช้สารเคมี

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)มะขามเทศ..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)มะพร้าวน้ำหอม..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๖-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลานิล..... จำนวน.....๑๐.....(หน่วย...ไร่...)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...มะขามเทศ.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ปุ๋ยเคมี..... เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)สารป้องกันกำจัดวัชพืช..... เป็นเงิน.....๖๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช..... เป็นเงิน.....๔,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)ปุ๋ยคอก..... เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕)ค่าแรง..... เป็นเงิน.....๒,๐๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๘,๖๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๘๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ...-.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....จับกุ้ง.....
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะพร้าว น้ำหอม.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๘,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะขามเทศ.....
เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๔๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกรต้นแบบ)

- มีความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรอย่างเป็นระบบ สามารถวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม และผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง
- ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น ปลอดภัย และสามารถเพิ่มมูลค่าได้
- มีรายได้ที่มั่นคงขึ้น และมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม

๒) ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- การเรียนรู้จากแปลงต้นแบบ ทั้งจากการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือทดลองปฏิบัติจริงในแปลงเรียนรู้
- สามารถนำความรู้ไปปรับใช้กับแปลงของตนเอง ทำให้ลดความเสี่ยงจากการทำเกษตรแบบลองผิดลองถูก
- เกิดการรวมกลุ่มแบ่งปันทรัพยากร ได้แก่ การผลิตปุ๋ยหมัก และมีการวางแผนรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายจำหน่ายสินค้าในอนาคต

- เกษตรกรมีแนวคิดสู่การทำเกษตรแบบยั่งยืนและปลอดภัยมากขึ้น

๓) ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ต้นแบบในชุมชน
- เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น รายได้หมุนเวียนในชุมชนเพิ่มขึ้น
- มีการลดการใช้สารเคมี ส่งผลดีต่อสุขภาพของคนในชุมชนและสิ่งแวดล้อม
- เสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน ผ่านการทำงานร่วมกันในกิจกรรมกลุ่ม

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑) ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- ส่งเสริมการใช้ สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราบีวเวอเรีย เชื้อไตรโคเดอร์มา และสารสกัดสมุนไพร แทนการใช้สารฆ่าแมลงและสารเคมีกำจัดโรคพืช

- ทำให้ลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดิน น้ำ และอากาศ รวมถึงลดความเสี่ยงต่อสุขภาพของเกษตรกรและชุมชน

๒.) ผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยหมักจากวัสดุธรรมชาติ

- ใช้วัสดุเหลือใช้ในฟาร์ม เช่น เศษพืช ฟางข้าว มูลสัตว์ มาผลิตปุ๋ยหมัก ลดการเผา ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน ช่วยฟื้นฟูโครงสร้างดินให้ร่วนซุย อุดมน้ำได้ดี ลดการชะล้างหน้าดินและการพังทลาย

๓) ลดขยะอินทรีย์ และใช้ทรัพยากรหมุนเวียนในฟาร์ม

- มีการหมุนเวียนเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร เช่น กิ่งไม้ ใบไม้ มาใช้เป็นปุ๋ย หรือวัสดุคลุมดิน

- ลดปริมาณขยะ ลดต้นทุน และลดการเผาทำลายที่สร้างมลพิษ

เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำมาใช้ ไม่ได้เพียงแค่ตอบโจทย์ด้านการผลิต แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน และสร้างความมั่นคงทั้งด้านอาหาร สุขภาพ และสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) การอนุรักษ์ดิน

- ลดการชะล้างหน้าดินด้วยการใช้วัสดุคลุมดิน ได้แก่ ฟาง ใบไม้แห้ง

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ด้วยการใส่ปุ๋ยหมักและปุ๋ยอินทรีย์ ช่วยฟื้นฟูโครงสร้างดินให้ร่วนซุย อุดมน้ำ

และระบายอากาศได้ดี

- ลดการใช้สารเคมี ทำให้จุลินทรีย์ในดินกลับมาทำงานได้ตามธรรมชาติ

๒) การอนุรักษ์น้ำ

- ใช้ระบบน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และการให้น้ำตามความต้องการของพืช

- เก็บกักน้ำฝนไว้ใช้ในฤดูแล้ง

- ปรับเวลาและปริมาณการให้น้ำ ให้สอดคล้องกับการพยากรณ์อากาศและฤดูกาล ช่วยประหยัดน้ำ

และลดความเสี่ยงจากภัยแล้ง

๓) การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- ใช้พืชสมุนไพรและพืชไล่แมลงรอบแปลง เช่น ดาวเรือง ตะไคร้หอม โหระพา

- ส่งเสริมการใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงห้ำ แมลงเบียน และจุลินทรีย์ชีวภาพ

๔) การลดมลพิษและของเสียจากการเกษตร

- เศษวัสดุเหลือใช้จากฟาร์ม ได้แก่ ฟาง ใบไม้ มูลสัตว์ นำกลับมาใช้ในการผลิตปุ๋ยหมัก

- ลดการเผา ลดควันพิษ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

การทำกิจกรรมเกษตรใน ศพก. ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แต่ยังมีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับแปลงและระดับชุมชน ทำให้เกิด ระบบเกษตรกรรมที่อยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และเป็นรากฐานสู่ความยั่งยืนของภาคการเกษตรในระยะยาว

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่อย่างเป็นระบบและนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาอย่างตรงจุด โดยสามารถสรุปผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมได้ ดังนี้

๑) มีการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตรของพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ชนิดของดิน สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝน ประเภทของพืชที่เกษตรกรนิยมปลูก ปัญหาและข้อจำกัดด้านการผลิต เช่น ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ขาดแคลนน้ำ หรือโรคแมลงระบาด ความต้องการของตลาดในแต่ละฤดูกาล

๒) สามารถวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ เพื่อแนะนำแนวทางการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่ ได้แก่ แนะนำพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพดินและภูมิอากาศ วางแผนการใช้ปุ๋ยตามผลวิเคราะห์ดิน แนะนำระบบให้น้ำและการจัดการที่เหมาะสมกับฤดูฝน/แล้ง

๓) ใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการวางแผนจัดตั้งฐานเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ ได้แก่ ฐานการผลิตปุ๋ยหมักในพื้นที่ที่ดินเสื่อมโทรม ฐานการป้องกันแมลงศัตรูพืชแบบชีวภาพในพื้นที่ที่ใช้สารเคมีมาก

๔) สามารถถ่ายทอดข้อมูลพื้นฐานและคำแนะนำเชิงวิชาการแก่เกษตรกรในชุมชน ได้อย่างเข้าใจง่าย และตรงประเด็น ซึ่งเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรในพื้นที่

๕) ร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์ส่งเสริมฯ และ อบต. เพื่อสนับสนุนการเก็บข้อมูล การติดตามผล และการพัฒนาต่อเนื่อง

ผลจากการมีความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรในพื้นที่ ทำให้การดำเนินงานของ ศพก. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบโจทย์พื้นที่ และสามารถขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้ดำเนินการให้บริการแก่เกษตรกรและผู้สนใจในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยมีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางความรู้ด้านการเกษตรที่เชื่อมโยงทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ ดังนี้

๑) เป็นจุดจัดอบรมและฝึกปฏิบัติจริง

- เปิดพื้นที่แปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

- เนื้อหาฝึกอบรมครอบคลุมด้านต่าง ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้อง การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เทคนิคการผสมเกสรมะขามเทศ การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันศัตรูพืช

๒) ทำหน้าที่เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้

- เกษตรกรต้นแบบได้รับเชิญเป็น วิทยากรถ่ายทอดความรู้ ให้กับกลุ่มเกษตรกร โรงเรียน หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน

- มีความสามารถในการอธิบายเนื้อหาทางวิชาการให้เข้าใจง่าย และเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงในการทำเกษตร

๓) สนับสนุนการเรียนรู้ต่อเนื่องในชุมชน

- ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรที่สนใจ

- สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อขยายผลความรู้จาก ศพก. สู่ชุมชนโดยรอบ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ดังนี้

๑) เป็นที่ปรึกษาด้านเทคนิคและการผลิตพืช

- ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการดิน การใช้ปุ๋ย การควบคุมโรคแมลงศัตรูพืช และการเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่

- ช่วยวิเคราะห์และให้คำแนะนำ เรื่อง ดินเสื่อมคุณภาพ พืชไม่ติดผล หรือโรคราบดในพื้นที่
- มีการลงพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่เกษตรในการให้คำปรึกษาแบบรายกรณี เพื่อให้เหมาะสม

กับแต่ละชนิดพืช

๒) เป็นศูนย์รับเรื่องร้องเรียนด้านเกษตรกรรมในชุมชน

- ศพก. ทำหน้าที่รับฟังข้อร้องเรียน หรือปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ เช่น ปัญหาน้ำเค็มรุกพื้นที่เกษตร ปุ๋ยแพง ราคาผลผลิตตกต่ำ หรือการใช้สารเคมีในพื้นที่ใกล้เคียง

- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานภาคี เพื่อหาแนวทางแก้ไข

- เน้นการสื่อสารด้วยความเข้าใจและสร้างความร่วมมือ เพื่อป้องกันความขัดแย้งในชุมชน

๓) ส่งเสริมแนวทางตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

- แนะนำให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง การเลี้ยงไก่หรือปลาขนาดเล็กในพื้นที่จำกัด ปลุกผักสวนครัวและไม้สมุนไพรไว้กินเอง เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน และสร้างความมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน โดยการยึดหลัก “พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน” เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๔) สนับสนุนการปลูกพืชทนน้ำเค็มในพื้นที่เสี่ยง ให้คำแนะนำการเลือกปลูกพืชที่ ทนต่อสภาพน้ำเค็ม เช่น มะพร้าว น้ำหอม ข้าวพันธุ์ทนน้ำเค็ม ผักบุ้งทะเล และต้นกล้วยเลนบางชนิด ส่งผลให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่เสี่ยงน้ำเค็มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความสูญเสียจากผลกระทบของสภาพแวดล้อม

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการกระจายข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร และถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงวิชาการแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

๑) การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร ได้แก่ แจ้งเตือนสถานการณ์ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำเค็มรุกพายุ ฝนทิ้งช่วง ประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การรับสมัคร/สนับสนุนจากโครงการภาครัฐผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น กลุ่มไลน์เกษตรกร ป้ายประชาสัมพันธ์หน้าศูนย์ฯ

๒) การถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ร่วมกิจกรรมอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ หรือหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ ถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจง่าย และนำไปใช้ได้จริง เช่น การวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี เทคนิคการปลูกพืชผสมผสาน ลดความเสี่ยงจากราคาผลผลิต มีเอกสารประกอบการเรียนรู้ และป้ายความรู้ในแต่ละฐานเรียนรู้ของศูนย์

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรเชิงวิชาการจากแปลงเรียนรู้ สู่การนำไปปฏิบัติจริงของเกษตรกรในพื้นที่ โดยมีแนวทางดังนี้

- ๑) ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้
- ผ่านการจัดอบรมในศูนย์เรียนรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในแต่ละฐาน เช่น ฐานการผลิตปุ๋ยหมัก ฐานป้องกันศัตรูพืชโดยชีววิธี
 - กิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือประชุมกลุ่มเกษตรกรในชุมชน
 - การถ่ายทอดผ่านเกษตรกรต้นแบบรายบุคคล ที่มีบทบาทเป็นผู้นำเรียนรู้ในชุมชน
 - การเผยแพร่ทางออนไลน์ เช่น กลุ่มไลน์ Facebook ของกลุ่มเกษตรกร หรือคลิปสั้นอธิบายขั้นตอนการทำ
 - การติดตามและเยี่ยมแปลงเกษตรกรเป้าหมาย เพื่อให้คำแนะนำเพิ่มเติม
- ๒) เกษตรกรในชุมชนได้นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ
- เกษตรกรเริ่มเปลี่ยนวิธีการผลิต เช่น จากใช้ปุ๋ยเคมี ๑๐๐% เป็นใช้ปุ๋ยหมักผสม ลดต้นทุนลงได้
 - ทดลองใช้ พันธุ์พืชทนโรค/ทนน้ำเค็ม ตามคำแนะนำของ ศพก. แล้วได้ผลดี
 - จัดการศัตรูพืชโดยไม่ใช้สารเคมี เช่น ใช้สมุนไพรไล่แมลง หรือเชื้อราไตรโคเดอร์มา
 - ปลูกพืชผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ปลูกมะขามเทศ + ผักสวนครัว
- ลดรายจ่าย เพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร
- เกษตรกรบางรายเริ่มผลิตปุ๋ยใช้เอง และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรอื่นได้
- ๓) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร
- ต้นทุนลดลง จากการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
 - ผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้น พืชแข็งแรง
 - เกษตรกรมี ทักษะวิเคราะห์และวางแผนการผลิตด้วยตนเอง ไม่พึ่งพาตัวแทนจำหน่ายหรือ
- คำบอกเล่าจากภายนอก
- เกิด “กลุ่มเกษตรกรผู้เรียนรู้ร่วมกัน” ในชุมชน นำไปสู่การรวมกลุ่มผลิต จำหน่าย และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่ โดยการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

๑) การร่วมวางแผนและพัฒนากิจกรรมเกษตรกับชุมชน มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของชุมชน ช่วยกำหนดแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การเลือกกิจกรรมสาธิต การจัดทำฐานเรียนรู้ตามความต้องการของพื้นที่ ร่วมออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และทรัพยากรในชุมชน

๒) การบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีในพื้นที่ โดยการร่วมมือกับสำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงเรียน และกลุ่มเกษตรกร เข้าร่วมกิจกรรมอบรมสาธิต และส่งเสริมการเรียนรู้ในโครงการต่าง ๆ ได้แก่ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัย โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โครงการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต พร้อมทั้ง ทำหน้าที่เป็น “พื้นที่ต้นแบบ” ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปขยายผลต่อในระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มเกษตรกร

๓) การพัฒนาศักยภาพผู้นำเกษตรกรและเยาวชนในชุมชน โดยการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน

ท้องถิ่นหรือศูนย์การเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังแนวคิดเกษตรปลอดภัย และเศรษฐกิจพอเพียงแก่เยาวชน ส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่หรือผู้นำกลุ่มเกษตรกรได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

๔) การส่งเสริมกิจกรรมอาชีพเสริมในชุมชน สนับสนุนองค์ความรู้ เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์จำหน่าย หรือการตลาดออนไลน์ ส่งเสริมให้เกิด กลุ่มอาชีพเสริม ที่สามารถสร้างรายได้และเกิดการรวมกลุ่มของคนในชุมชน

๕) สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกร โดยทำหน้าที่เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรในตำบล/อำเภอให้สามารถร่วมกันวางแผน แก้ปัญหา และพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ สนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มเรียนรู้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มเกษตรปลอดภัย เพื่อขยายผลอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะ ประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และมีส่วนในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ดังนี้

๑) วางแผนและกำหนดทิศทางการดำเนินงานของ ศพก. ร่วมกับคณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร วางแผนกิจกรรมประจำปีของ ศพก. ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เลือกและจัดตั้งฐานเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ปัญหาเกษตรในชุมชน เช่น ฐานปุ๋ยอินทรีย์ ฐานการปลูกพืชทนน้ำเค็ม ฐานการจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี กำหนดแนวทางการขยายผลสู่เกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่

๒) บริหารจัดการกิจกรรมภายในศูนย์ ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนทรัพยากรและองค์ความรู้ ดูแลการจัดกิจกรรมอบรม การศึกษาดูงาน การสาธิต และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ ตรวจสอบความพร้อมของฐานเรียนรู้ อุปกรณ์ และพื้นที่สาธิตให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเกษตรกร

๓) เป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้ ทำหน้าที่เป็น วิทยากรหลัก ในกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี และความรู้ทางการเกษตรแก่เกษตรกร ถ่ายทอดประสบการณ์จริง พร้อมแสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จที่เกิดจากการประยุกต์ใช้วิชาการและเทคโนโลยีในแปลงของตน ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ “เกษตรกรสอนเกษตรกร” อย่างเป็นรูปธรรม

๔) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงาน ติดตามผลการถ่ายทอดความรู้และการนำไปใช้ของเกษตรกรในพื้นที่ รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการและสำนักงานเกษตรอำเภอ เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๕) สร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นในชุมชน สร้างบรรยากาศของความเป็นเจ้าของร่วมในหมู่คณะกรรมการและเกษตรกรในพื้นที่ กระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และช่วยเหลือกันในชุมชน เป็นแบบอย่างของเกษตรกรผู้พัฒนาและเกษตรกรผู้นำ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การได้รับโอกาสให้เป็น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ถือเป็นเกียรติและความภาคภูมิใจสูงสุดของตนเองในฐานะเกษตรกรต้นแบบ เพราะได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

๑) ภูมิใจที่ได้เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ สามารถแบ่งปันประสบการณ์ ความรู้ และเทคโนโลยีทางการเกษตรแก่เพื่อนเกษตรกร เห็นเกษตรกรที่เคยประสบปัญหา สามารถฟื้นตัวได้ด้วยแนวทางที่แนะนำ ได้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ดีเป็น ทำเป็น และวางแผนเป็น

๒) ภูมิใจที่ได้พัฒนาชุมชนด้วยตนเอง จากเดิมที่เคยทำเกษตรแบบลองผิดลองถูก วันนี้ได้มีโอกาสพัฒนาศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่ตนเอง เพื่อช่วยเหลือชุมชน เห็นคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และลดการพึ่งพาจากภายนอก และ ศพก. กลายเป็นจุดศูนย์รวมของเกษตรกร และเวทีสร้างสรรค์ความร่วมมือในพื้นที่

๓) ภูมิใจที่ได้เป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานราชการ และเกษตรกรในฐานะ “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ได้มีโอกาสเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ให้กับกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่ มีคนรุ่นใหม่มาเรียนรู้และนำแนวทางไปต่อยอดในแปลงของตนเอง ถือเป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ทางใจ

๔) ภูมิใจที่ได้ดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้นำแนวคิด “พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน” มาประยุกต์ใช้ทั้งในชีวิตส่วนตัวและกิจกรรม ศพก. มีความมั่นคงทางอาหาร ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ลดต้นทุน และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม สะท้อนให้เห็นว่าวิถีเกษตรยั่งยืน สามารถเป็นไปได้จริงในระดับครัวเรือนและชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ในการดำเนินงานเป็น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เกษตรกรต้นแบบมีบทบาทสำคัญในฐานะ “ผู้นำ” ที่ชุมชนให้การยอมรับ ทั้งในด้าน ทางการ และ ไม่เป็นทางการ ดังนี้

(๑) ความเป็นผู้นำในรูปแบบ “ทางการ”

- ได้รับการแต่งตั้งเป็น ประธานคณะกรรมการ ศพก. โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ
- ทำหน้าที่วางแผน จัดการ และบริหารกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้อย่างมีระบบ
- ทำหน้าที่เป็นวิทยากรประจำฐานเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

ใกล้เคียง

- มีส่วนร่วมใน การประชุมวางแผนการเกษตรระดับตำบลและอำเภอ
- ร่วมเป็นแกนนำในโครงการส่งเสริมเกษตรระดับอำเภอ เช่น โครงการลดต้นทุน การเกษตร

ทฤษฎีใหม่ ฯลฯ

(๒) ความเป็นผู้นำในรูปแบบ “ไม่เป็นทางการ”

- เป็นที่พึ่งของเกษตรกรในชุมชน เกษตรกรนิยมเข้ามาขอคำปรึกษา แนะนำแนวทางการปลูกพืชหรือการแก้ปัญหาในแปลง

- ทำหน้าที่ เชื่อมโยงเครือข่าย ระหว่างเกษตรกรด้วยกัน เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และช่วยเหลือกัน

(๓) จุดเด่นของความเป็นผู้นำ

- เป็นผู้นำที่ ลงมือทำจริง ให้เห็นผลเป็นรูปธรรม
- เป็นผู้นำที่ ไม่แบ่งแยก พร้อมให้ความช่วยเหลือทั้งเกษตรกรที่เริ่มต้นใหม่หรือมีข้อจำกัด
- สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรุ่นใหม่ เห็นว่าการทำเกษตรแบบวิชาการสามารถสร้าง

คุณภาพชีวิตที่ดีได้

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การดำเนินงานในฐานะ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ไม่เพียงแต่เป็นบทบาทของผู้ให้ความรู้เท่านั้น แต่ยังแสดงถึงจิตอาสาและการเสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง ซึ่งสะท้อนผ่านการกระทำ ดังนี้

- เสียสละเวลาและแรงกายในการให้ความรู้แก่ผู้อื่น โดยการเปิดบ้าน เปิดแปลงเกษตรของตนเองให้เป็นพื้นที่เรียนรู้โดยไม่หวังผลตอบแทน ใช้เวลาส่วนตัวในการให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร ทั้งในและนอกเวลาราชการ แม้วันหยุด ลงพื้นที่ติดตาม ช่วยแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรรายอื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

- ใช้ทรัพยากรของตนเองเพื่อกิจกรรมส่วนรวม การจัดเตรียมสถานที่ ฐานเรียนรู้ อุปกรณ์ และวัสดุในการอบรม ด้วยทุนส่วนตัว ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพแจกจ่ายเกษตรกรในชุมชนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยลดต้นทุน ร่วมออกทุนทำป้ายความรู้หรืออุปกรณ์สาธิต เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้มาเยี่ยมชมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

- ไม่หวงวิชา ถ่ายทอดอย่างเต็มที่ ถ่ายทอดความรู้ทั้งในด้านวิชาการและประสบการณ์จริง โดยไม่ปิดกั้น สนับสนุนให้เกษตรกรคนอื่นทำได้เทียบเท่าหรือดีกว่า และพร้อมช่วยส่งเสริมจนเขาเติบโต มีความสุขที่ได้เห็นคนอื่นประสบความสำเร็จ ไม่มองว่าเป็นคู่แข่ง แต่เป็น “เครือข่ายร่วมพัฒนา”

- เป็นจิตอาสาที่แท้จริง เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น พัฒนาหมู่บ้าน พื้นฟูพื้นที่การเกษตรเสียหายจากภัยพิบัติ เป็นผู้ร่วมขับเคลื่อนงานส่วนรวมกับหน่วยงานราชการ โรงเรียน วัด และชุมชนอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่เกิดจิตสำนึกในการ “ให้ก่อนรับ” และเห็นคุณค่าการอยู่ร่วมกัน

๔. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ความรู้ไม่จำเป็นต้องเก็บไว้คนเดียว หากแบ่งปันจะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม” ข้อคิดนี้เป็นหลักยึดสำคัญในการทำงานในฐานะเกษตรกรต้นแบบและประธาน ศพก. เพราะเชื่อมั่นว่า ความสำเร็จที่แท้จริงของเกษตรกรไม่ได้อยู่ที่ผลผลิตมากแค่ไหน แต่อยู่ที่การมีส่วนช่วยเหลือผู้อื่นให้เติบโตไปด้วยกัน จึงมุ่งมั่นถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านการลองผิดลองถูกให้กับเกษตรกรคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเทคนิคการผลิต การลดต้นทุน การจัดการดินน้ำ หรือแม้แต่แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพราะเชื่อว่า “การให้ความรู้” เป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกหนึ่งข้อคิดสำคัญที่ยึดถือ คือ “อย่าหยุดเรียนรู้ และอย่ากลัวที่จะเปลี่ยนแปลง” ในยุคที่สภาพแวดล้อมและตลาดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เกษตรกรที่ยืนหยัดได้ ต้องปรับตัวได้ กล้าทดลองสิ่งใหม่ ใช้เทคโนโลยี และเรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและความผิดพลาด จึงตั้งใจพัฒนานตนเองอยู่เสมอ พร้อมเปิดใจเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการถอดบทเรียน)

๑. นางสาวมยุรี ประกอบแสง เกษตรอำเภอเมืองสมุทรสาคร
๒. นางสาวพจนารถ หินอ่อน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓. นางสาวนิดา มีดี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน โดยใช้ Mind Mapping ดังนี้

๒.๑ เตรียมความพร้อม

- กำหนดแผนการถอดบทเรียน/ศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางการถอดบทเรียน
- มอบหมายหน้าที่ ระบุผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (เกษตรกรต้นแบบ/เจ้าหน้าที่
- เตรียมข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรต้นแบบและ ศพก.

๒.๒ รวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการ ดังนี้

- การสัมภาษณ์
- การสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group)
- การสังเกต
- เอกสารรายงานต่างๆ

๒.๓ วิเคราะห์ข้อมูล เรียบเรียงข้อมูล สรุปผล และจัดทำรายงานถอดบทเรียน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ข้อจำกัดด้านเวลา เนื่องจากเกษตรกรต้นแบบมีภาระงานที่ค่อนข้างมาก การนัดหมายการถอดบทเรียนในจำนวนครั้งที่ผ่านมา เป็นการรบกวนเวลาของเกษตรกร

